

NOTAT

Vedrørende: Størrelse og vægt

Den 19. marts 2024

Hovedbestyrelsen varslede i lederen i december 2023, at vi vil tage emnet størrelse og vægt op. Det har vi gjort på vores hovedbestyrelsesmøde den 10. februar 2024, og det kan læses i HB referat nr. 110, som er tilgængelig på vores hjemmeside. Vi har desuden udfærdiget dette notat, som skal tjene som oplæg til information i følgende fora:

- Specialklubmødet den 23. marts 2024
- Repræsentantskabsmødet den 4. maj 2024 og
- Dommerringens generalforsamling i september 2024.

Når disse møder er gennemført, vil Hovedbestyrelsen vurdere, om drøftelserne giver anledning til yderligere tiltag.

Hovedbestyrelsens overvejelser.

Der har gennem de seneste år været drøftelser om størrelse og vægt ved vores racefjerkræ, og det kulminerede på Landsudstillingen 2023 ved vejning af en række dyr, der var kåret med 97 point og førte til, at flere af disse blev trukket ned i 96 point af opmanden. Drøftelserne har været varierende i forhold til enkelte racer og farver. Drøftelserne har handlet om både store høns og dværghøns og som eksempel kan nævnes Store Danske Landshøns, dværg kamphøns og Tyske dværg Wyandotter. Drøftelserne har handlet om både størrelsen og vægten. Der har været tale om både for lette og for tunge dyr.

Det, der typisk har præget drøftelserne, er uklarhed om, hvordan vi skal forholde os til begreberne, og hvordan det kommer til udtryk i bedømmelsen. I standarden er der angivet en standardvægt for de enkelte racer for henholdsvis hane og høne.

Vi har ikke haft tradition for konkret at forholde os til vægten på det enkelte dyr, idet vi ikke vejer dyrene på udstilling. Det har været op til en vurderingssag for den enkelte dommer, når han/hun bedømmer dyrene på udstilling.

Drøftelserne og holdningerne har nu nået et niveau, hvor vi er nødt at forholde os til, hvordan begreberne størrelse og vægt skal håndteres ved fremtidige bedømmelser, så der er klarhed til den kommende udstillingssæson.

Når vi ser på, hvordan begreberne størrelse og vægt er beskrevet i vores standarder gennem tiderne, bliver det klart, at disse begreber ikke konkret er fastlagt, men er beskrevet som en vurderingssag, som den enkelte dommer foretager.

I standarden fra 1968 på side 19 er størrelse og vægt beskrevet på følgende måde:

”Størrelse og vægt:

Her kan der ligeledes tildeles indtil 10 point. Et avlsdyr må have den fornødne størrelse og vægt. Dette gælder også dværghønsene, som tidligere omtalt i indledningen under afsnittet dværghøns.

Dommeren må her – ligeledes ud fra sin erfaring og kendskab til den eller de pågældende racer – kunne afgøre, om dyret har den vægt og størrelse, som standarden foreskriver, naturligvis under henvisning til dyrets alder og køn. Ved bedømmelsen af de store racer må dommeren ikke lade sig besnære af, at dyret måske er velbygget og velproportioneret med evt. smuk farve, dersom det i realiteten er for lille efter standardstørrelse og vægt, og det samme gælder – blot modsat – for dværge, der i øvrigt har en god type og evt. farve, men er alt for store uden egentlig at virke grove. I begge tilfælde er der tale om afvigelser fra standardkravene, og altså oplagt, at der skal tildeles strafpoint (fradrag). Man må gøre sig klart, at et magert, ranglet og knoglet dyr (især for dværgenes vedkommende) meget ofte kan holde den foreskrevne standardvægt, men altså ikke har den ønskede størrelse, er slet og ret for stor og grov; og straffes altså for størrelse og ikke for vægt.”

I standarden fra 2004 (Den gældende) side 13 er størrelse og vægt beskrevet på følgende måde:

”Størrelse og vægt (kropsrummelighed)

Her kan der ligeledes tildeles 10 point

Et avlsdyr må have den fornødne størrelse uanset art, dette gælder således også dværghønsene, som tidligere omtalt i indledningen under afsnittet dværghøns. Dommeren må her – ligeledes ud fra sin erfaring og kendskab til den eller de pågældende racer – kunne afgøre, om dyret har den størrelse og vægt, som standarden foreskriver, naturligvis under henvisning til dyrets alder og køn. Ved bedømmelsen af de store racer må dommeren ikke lade sig besnære af, at dyret måske er velbygget og velproportioneret med evt. smuk farve, dersom det i realiteten er for lille efter standardstørrelse og vægt, og det samme gælder blot modsat for dværge, der er alt for store uden egentlig at virke grove. I begge tilfælde er der tale om afvigelser fra standardkravene, og der skal tildeles strafpoint (fradrag). Man må gøre sig klart, at et magert, ranglet og knoglet dyr (især ved dværgene) meget ofte kan holde den foreskrevne standardvægt, men altså ikke har den ønskede størrelse, er slet og ret for stor og grov og straffes altså for størrelse og ikke for vægt. Ved de forskellige racebeskrivelser er der ved hver race angivet en vægt, denne vægt er for første tal angivelsen for almindeligt udviklet ungdyr, medens tallet efter er angivelsen af fuldt udviklede dyr.”

Ved sammenligning af de 2 beskrivelser er der kun foretaget nogle få ændringer fra 1968 til 2004 udgaven.

Der er ikke på nogen måder forudsat i beskrivelsen af størrelse og vægt i standarden, at dyr skal vejes. Det er klart beskrevet på følgende måde:

”Dommeren må her – ligeledes ud fra sin erfaring og kendskab til den eller de pågældende racer – kunne afgøre, om dyret har den vægt og størrelse, som standarden foreskriver.”

Særligt for dværgracer er der i vores standard fra 2004 på side 8 skrevet følgende:

”Punktet ”størrelse og vægt” har for dværgenes vedkommende den allerstørste betydning, idet det ofte viser sig, at dyrene nøje holder den angivne vægt, men ved bedømmelsen synes grove, for store, ranglede og knoklede.

Der lægges derfor mere betydning i ordet størrelse end i den egentlige vægt – målt i kg og gram.

Det står desuden anført:

”Der bør ligeledes iagttages, at medens der for de store racer – i de fleste tilfælde – er angivet mindstevægt, er det lige stik modsat ved dværghønsene, her er det den absolutte højeste tilladte vægt, der er angivet. For mange af racerne ligger den så højt, at det betragtes som alvorlige fejl, (fejl der kan udelukke), dersom vægten overstiges med mere end 100 – 150 g.”

Begrebet ”Kropsrummelighed” er anført i standarden fra 1980 med følgende beskrivelse:

”Har tidligere været et fast punkt på pointkortet, men blev ved standardiseringen taget ud. Det har imidlertid vist sig, at det er et absolut nødvendigt punkt ved lagt de fleste racer idet kroppens rummelighed (fyldighed) ofte er medvirkende til den nødvendige størrelse, en ting der de allersendeste år har skortet en del på ved flere af de store hønsracer. Punktet har absolut også betydning ved bedømmelse af dværghøns.”

Kropsrummelighed er ikke særskilt beskrevet i standarden fra 2004, men fremgår stadig af bedømmelseskortet og af overskriften på afsnittet ”Størrelse og vægt”.

Vi har altså med 3 begreber at gøre: Størrelse, vægt og kropsrummelighed.

De 3 begreber er beskrevet sådan, at det må forstås, at dommeren skal vurdere dem både enkeltvis og i forhold til hinanden.

Det må betyde, at de tre begreber samlet skal gå op i en højere enhed ved det standardmæssige korrekte dyr.

Men med de anførte beskrivelser er det faktisk ikke muligt at fastslå på sikker vis, hvornår dette er tilfældet.

Derfor må det konkluderes, at det er op til den enkelte dommer at vurdere/skønne om størrelsen, vægten og kropsrummeligheden i forening er til 10 point, eller om der skal fradrages point.

Udgangspunktet er derfor, at en dommer skal kunne vurdere de enkelte dyrs størrelse og vægt uden brug af vægt, hvilket standarden også siger på følgende måde:

”Dommeren må her – ligeledes ud fra sin erfaring og kendskab til den eller de pågældende racer – kunne afgøre, om dyret har den vægt og størrelse, som standarden foreskriver.”

Det er et meget godt princip, som vi skal holde fast i.

Derfor er det Hovedbestyrelsen holdning, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at vi **ikke** begynder at veje vores dyr, idet det vil fjerne fokus fra at fremavle det smukkeste og mest racetypiske dyr i forhold til standardbeskrivelsen for racen, men holder fast i de gældende bestemmelser i standarden for bedømmelse af størrelse og vægt.

Hovedbestyrelsen har derfor besluttet, at de udstillede dyr på Landsudstillingen ikke må vejes

Det skal være dommerens vurdering uden brug af hjælpemidler af størrelse, vægt og kropsrummelighed at fastslå, om dyret har den rette størrelse, vægt og kropsrummelighed, der medvirker til at give det rette helhedsindtryk af dyret.

Det er dog hovedbestyrelsen vurdering, at det vil være relevant med en ny gennemskrivning af afsnittet ”Størrelse og Vægt” med klare og bedre retningslinjer for, hvordan overvægt og undervægt skal bedømmes og fradrages point.

Det mest hensigtsmæssige vil være **en skønnet tolerance på plus/minus 10%** uden at der sker fradrag under punktet størrelse og vægt.

Hovedbestyrelsen påtager sig denne opgave.

Specialklubbernes ansvar og opgaver

I standardvedtægterne for specialklubber står følgende anført i indledningen og i § 2:

Specialklubber, der har til formål at højne standarden for at udbrede kendskabet til én eller flere racer og varieteter, kan søge hovedbestyrelsen om anerkendelse under DANMARKS FJERKRÆAVLERFORENING for RACEAVL.

§ 2 Specialklubbens formål

Specialklubbens formål er at samle alle opdrættere af racen/racerne og arbejde for yderligere udvikling af racen/racerne, samt udveksle erfaringer specialklubbens medlemmer imellem.

Det er således specialklubbernes ansvar at arbejde for og sikre, at racen/racerne udvikler og præsenterer sig i henhold til standardens beskrivelse og intentioner for den pågældende race.

Hovedbestyrelsen forventer, at specialklubberne i samarbejde med deres respektive specialdommer lægger en linje for den aktuelle bedømmelse og fastsætter fokusområder både i forhold til avl og udstilling. Dette gælder både for størrelse og vægt og de øvrige punkter på bedømmelseskortet og i forhold til forbedringspunkter set i forhold standardbeskrivelsen.

Det er hovedbestyrelsens holdning, at specialklubberne, herunder Dommerringen, tager ansvar for deres race og arbejder efter og for, at deres race, stor som dværg, holder standardvægten + - 10%.

Hovedbestyrelsen har ingen ønsker om at fastlægge en bestemt bedømmelseslinje overfor enkelte racer. Denne opgave hører til hos specialklubberne og dommerne. Det er vigtigt, at konkrete bedømmelseslinjer og mål kommunikeres, så de er kendte.

Hovedbestyrelsen har en forventning om, at specialklubberne og dommerne lægger en linje, så bedømmelsen sker på en måde, der sikrer, at det kun er de aller bedste dyr, der opnår de højeste point, og at det alene er dét forbilledlige dyr, der opnår 97p i forhold til standardens beskrivelse og det aktuelle avlsstadiet for den pågældende race.

Opmandsfunktionen

Som anført lige ovenfor, så har Hovedbestyrelsen tillid til, at specialklubberne og dommerne lægger en linje, så bedømmelsen sker på en måde, der sikrer, at det kun er de aller bedste dyr, der opnår de højeste point, og at det alene er dét forbilledlige dyr, der opnår 97p i forhold til standardens beskrivelse og det aktuelle avlsstadiet for den pågældende race.

På den baggrund har Hovedbestyrelsen besluttet, at vi stopper med opmandssystemet fra og med 2024.

Hovedbestyrelsen besluttede i sin tid, at opmandssystemet skulle indføres, og derfor har vi også truffet beslutningen om at stoppe med opmandssystemet uden yderligere drøftelser.

Afslutning

Hovedbestyrelsen håber med dette notat, at der er sat rammer og retning for de kommende års avl og udstilling.

Med venlig hilsen

Hovedbestyrelsen